

Jan Hellwig

Białe plamy w najnowszej historii
wychowania : z prac sekcji historii
wychowania podczas obrad I
Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego
Towarzystwa Pedagogicznego :
10-12.02.1993, Warszawa
Rembertów, Akademia Obrony
Narodowej

Chowanna 2, 90-92

1994

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

„Chowanna”	Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego	Katowice 1994	R. XXXVI (XLVII)	T. 2	s. 90–92
------------	--	---------------	---------------------	------	----------

KRONIKA

Białe plamy w najnowszej historii wychowania Z prac sekcji historii wychowania podczas obrad I Ogólnopolskiego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego 10—12.02.1993 Warszawa-Rembertów Akademia Obrony Narodowej

Na zjeździe PTP, który obradował na temat: *Ewolucja tożsamości pedagogiki*, jedną z grup roboczych była sekcja historii wychowania. Jej organizatorem był doc. dr hab. Wiesław Theiss (UW), niestrudzonym zaś moderatorem prof. dr hab. Stanisław Mauersberg (PAN). Zgłoszone referaty podzielono na 4 grupy tematyczne: 1) „Białe plamy” – określenie, zakres, zadania badawcze; 2) „Rosyjski syndrom”; 3) W kręgu oświaty i szkolnictwa II Rzeczypospolitej; 4) Edukacja lat wyzwolenia i zniewolenia.

W pierwszej grupie zaprezentowano następujące referaty: prof. dr hab. Kamilli Mrozowskiej (UJ) – *O wypetnianiu „białych plam” w historii wychowania*; prof. dr. hab. Tadeusza Radzika (UMCS) – *Dzieje nauki i oświaty polskiej na emigracji*; dr. Sławomira Sztobryna (UŁ) – *O badaniu historii doktryn pedagogicznych*; dr. Eugeniusza Cezarego Króla (PAN) – *Dziesięć tez*

o „białych plamach” w dziejach współczesnych kraju; prof. dr hab. Jana Helwiga (UAM) – *Potrzeby w zakresie nowego podręcznika historii wychowania.*

W ramach drugiej grupy referaty wygłosili: dr hab. Leszek Zasztowta (PAN) – *Polityka oświatowa i narodowościowa Rosji na Litwie, Białorusi i Ukrainie w kontekście działalności Komitetu Zachodnich Guberni (1831–1848) i Zachodniego Komitetu (1861–1868)*; prof. dr hab. Andrzej Chodubski (UG) – *Działalność oświatowa Polaków w Azerbejdżanie w I połowie XX w.*; doc. dr Józef Krasuski (WSP – Kielce) – *Jawne i tajne szkolnictwo polskie pod okupacją radziecką i niemiecką na terenach wschodnich II Rzeczypospolitej* i dr Elwira J. Kryńska (UW – Filia Białystok) – *Władza radziecka wobec szkolnictwa w województwie białostockim w latach 1939–1941.*

W trzeciej zaś grupie przedstawiono następujące referaty: dr Elwiry Kryńskiej – *Działalność społeczno-oświatowa Polskiego Białego Krzyża w latach 1918–1939*; dr. Wiesława Jamrożka (UAM) – *Dzieje ruchu młodowiejskiego w II Rzeczypospolitej – stan i potrzeby badań*; dr. Stanisława Majewskiego (WSP – Kielce) – *Szkoła średnia ogólnokształcąca w Polsce w latach 1932–1961*; dr Teresy Gumuły (WSP – Kielce) i Stanisława Majewskiego – *Prywatne szkolnictwo średnie ogólnokształcące w II Rzeczypospolitej.*

W grupie ostatniej wygłoszono jeszcze dwa referaty: doc. dr. Józefa Krasuskiego – *Wiejskie szkoły średnie w latach 1944–1948* i prof. dr. hab. Zenona Jasińskiego (WSP – Opole) – *Szkolnictwo polskie na Zaolziu (1945–1992).*

Przedstawiciele kadry naukowo-dydaktycznej Akademii Obrony Narodowej przedstawili stan i potrzeby badań nad dziejami wychowania wojskowego.

Po prezentacji każdej z wymienionych grup odbywała się dyskusja. Była ona niezwykle interesującym i pouczającym komponentem tego spotkania naukowego. Wydzielić w niej można 5 zasadniczych nurtów: sprawy warsztatowe; nowe pola badawcze; problemy podręczników akademickich do historii wychowania; historia wychowania i jej dydaktyczne aspekty; sprawy integracji polskich historyków wychowania.

W kwestiach warsztatowych koncentrowano się na zagadnieniu integracji bazy źródłowej do badań nad współczesną historią wychowania (m.in. Mrozowska, Mauersberg, prof. dr hab. Wanda Bobrowska-Nowak, UŚ); nad problemem cezur czasowych historii najnowszej i współczesnej (Mauersberg,

Mrozowska); nad zagadnieniem obiektywizmu w badaniach historycznych i historyczno-pedagogicznych (m.in. Mauersberg). Na nowe pola badawcze wskazali m.in. Zasztowt, Kryńska, Hellwig, Krasucki, Chodubska.

W kwestii nowych podręczników akademickich do historii wychowania, ich zakresu, obiektywizmu, pluralizmu podręcznikowego głos zabierali Mrozowska, Zasztowt, Hellwig, Mauersberg i inni. W sprawach dotyczących dydaktyki historii wychowania podkreślano jej znaczącą rolę w kształceniu kadr pedagogicznych, a także problem permanentnych szkodliwych działań w kierunku zmniejszania liczby godzin przeznaczonych na zajęcia z zakresu historii wychowania i zgubnych skutków tego zjawiska (Mauersberg, Mrozowska, Hellwig). Zgłoszono również wniosek powołania przy PTP stałej komisji historii wychowania, która stwarzałaby lepszą platformę do współpracy polskich historyków wychowania. Według wstępnych propozycji jej zadania objęłyby: integrację polskiego środowiska naukowego historyków wychowania; organizowanie badań naukowych, sesji, wydawanie publikacji; pomoc młodym pracownikom naukowym – historykom wychowania, zwłaszcza z tych uczelni, które nie uzyskały dotąd uprawnień do przeprowadzania doktoratów i habilitacji. Powołana została grupa inicjatywna złożona z 19 osób. Jej posiedzenie organizacyjne odbyło się w kwietniu 1993 roku podczas konferencji metodologicznej zorganizowanej przez Uniwersytet Łódzki i Uniwersytet im. A Mickiewicza.

Sekcja historyków wychowania była na zjeździe PTP jedyną sekcją w pełni profesjonalną. Członek redakcji „Paedagogica Historica” („International Journal of the History of Education”), ukazującej się w Gandawie (Belgia), prof. dr hab. Jan Hellwig apelował o publikowanie tekstów autorów polskich w tym periodyku. Polscy historycy wychowania niewiele publikują za granicą.

Konferencja wykazała celowość zwołania zjazdu naukowego przez PTP. Zwrócono uwagę na potrzebę częstszego spotykania się polskich historyków wychowania, zarówno w celach informacji naukowej dotyczącej m.in. podejmowanych tematów badawczych oraz problemów warsztatowych, jak i dyskusji w ramach *round table*. Zadania te winna podjąć powołana stała komisja historii wychowania PTP. W obradach sekcji uczestniczyło około 30 osób.